

ПЕДАГОГІЧНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ ЯК ПЕРЕДБАЧЕННЯ МАЙБУТНІХ ЗМІН У ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ОСВІТИ

*Миньківська Мар'яна Вячеславівна, мол. наук. співроб.
Інституту педагогіки НАПН України*

Актуальність вивчення проблеми педагогічного прогнозування зумовлена тим, що в педагогічній науці й практиці існують суперечності між сучасними вимогами до якості освіти та відсутністю механізмів щодо її забезпечення; необхідністю використання педагогічного прогнозування в умовах інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу.

Прогнозування застосовується в багатьох сферах суспільного життя, зокрема в педагогічній теорії та практиці. За визначенням Б. Гершунського, педагогічне прогнозування - це спеціально організований комплекс наукових досліджень, спрямованих на отримання достовірної інформації про розвиток відповідних педагогічних об'єктів з метою оптимізації змісту,

методів, засобів та організаційних форм навчально-виховної діяльності. Педагогічне прогнозування покликане передбачити нові вимоги суспільства, що стрімко розвивається; необхідні змістові та організаційно-структурні зміни в освіті; нові вимоги щодо змісту, методів, засобів та організаційних форм навчання й виховання. Важливим аспектом, що стосується педагогічного прогнозування, є визначення тенденцій і перспектив розвитку педагогіки як науки.

Педагогічне прогнозування має передувати розробленню освітньої стратегії, створенню навчальної документації та врахуванню інноваційних тенденцій у процесі розроблення певних прогнозів. На випереджальному характері педагогічної прогностики наголошував М. Скаткін. Варто зазначити, що педагогічне прогнозування тісно пов'язане з потребами суспільства в компетентних спеціалістах, які прагнуть постійно розвиватися.

Специфіка прогностичної діяльності зумовлена її конкретним змістом і відповідними знаннями, які необхідні для побудови прогнозу. Здатність до прогнозування педагогічних явищ безпосередньо залежить від розвитку мовленнєво-мисленневих процесів, що утворюють структуру здатності до прогнозування, професійних знань, необхідних для прогнозу.

Як свідчать результати освітньої практики, інноваційні тенденції в системі освіти (гуманізація, гуманітаризація, національне спрямування, оцінювання результату діяльності системи освіти, безперервність освіти тощо) вимагають підготовки сучасного вчителя, який здатний працювати за нових обставин й адекватно реагувати на постійно зростаючі вимоги суспільства. Для досягнення високого рівня професійної діяльності сучасний учитель має організовувати власну педагогічну діяльність на прогностичній основі. Прогностичні знання, вміння й навички сприятимуть передбаченню можливих змін у змісті, структурі й організації навчально-виховного процесу. Згідно з цим достатньо легко можна вносити корективи щодо впровадження педагогічних інновацій і планувати власну професійно-педагогічну діяльність.